

دوره دهم - سال چهارم

تاریخ چاپ 1398/4/29

شماره چاپ 1462

شماره ثبت 594

جمهوری اسلامی ایران
مجلس شورای اسلامی

یک شوری

طرح اصلاح تبصره (1) ماده (5) قانون اجرای سیاست‌های کلی
اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسی

کمیسیون‌های ارجاعی

اصلی: ویژه حمایت از تولید ملی و نظارت بر اجرای
سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسی

فرعی: اقتصادی - قضائی و حقوقی

معاونت قوانین

باسمه تعالی

ریاست محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً طرح ذیل که به امضای 46 نفر از نمایندگان رسیده است، جهت طی مراحل قانونی تقدیم می شود.

مقدمه (دلایل توجیهی):

آسیب شناسی عملکرد بانکهای خصوصی و مؤسسات مالی و اعتباری نشان می دهد یکی از راههای سوء استفاده و فساد در این بنگاهها، تملک سهام بنگاه مازاد بر سقف مجاز در پوشش اعضای خانواده و دیگر خویشاوندان نسبی و سببی اشخاص حقیقی سهامدار و تعیین اعضای هیأت مدیره توسط آنان است. در تبصره (1) ماده (5) قانون اجرای سیاستهای کلی اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسی محدودیت تملک سهام محدود به اعضای خانواده سهامداران شده است. مضافاً به اینکه در این تبصره ضمانت اجرائی برای این حکم مقرر نشده است.

لذا در این طرح برای جلوگیری از این سوء استفاده، دایره خویشاوندانی که تملک سهام توسط آنها محدود شده علاوه بر اعضای خانواده سهامدار به سایر خویشاوندان سببی و نسبی آنها توسعه می یابد. همچنین در صورت تخطی از این محدودیت، تکلیف جبران ضرر و زیان وارده مشخص و مسؤولیت آن بر عهده مالکان سهام قرار داده شده است. لذا طرح ذیل به مجلس شورای اسلامی تقدیم می شود:

صادقی - ابوترابی - دهقانی نقندر - فتحی - میرزایی نیکو - کاظم نسب - گرمایی -
بادامچی - کریمی قدوسی - رضایی - علیرضاییگی - علی محمد مرادی -
موسوی لارگانی - امینی فرد - محمد اسماعیل سعیدی - کواکبیان - نجفی -
ترتبی نژاد - شریعت نژاد - قمی - همایون هاشمی - محبوب - محمد حسینی -
محمودزاده - قاضی پور - شیویاری - حمداله کریمی - ابطحی - کیری -
حسینی کیا - جعفرزاده ایمن آبادی - فرهنگی - یوسف نژاد - زرآبادی - حمزه -
بیمقدار - پارسایی - نانو اکناری - همتی - لاهوتی - بدری - پوربافرانی -
محمدی (تهران) - مقصودی - نظر افضلی - حسنی جوربایی

عنوان طرح:

اصلاح تبصره (1) ماده (5) قانون اجرای سیاست‌های کلی

اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسی

ماده واحده - تبصره (1) ماده (5) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل
چهل و چهارم (44) قانون اساسی به شرح زیر اصلاح می‌شود:
تبصره 1- اشخاص حقیقی سهامدار بنگاه‌های موضوع این ماده و
اعضای خانواده و خویشاوندان سببی و نسبی آنها از جمله همسر، فرزندان و
همسران آنان، برادر، خواهر، پدر و مادر منحصراً تا سقفی مجاز هستند سهام
داشته باشند که نتوانند مشترکاً بیش از یک عضو هیأت‌مدیره را در این بنگاه
تعیین کنند. در صورت تصاحب بیش از میزان مقرر و بدون رعایت الزامات
فوق‌الذکر، جبران هرگونه ضرر و زیان وارده، برعهده افراد مذکور خواهد بود.

هیأت‌رئیس‌ه محترم مجلس شورای اسلامی

احتراماً، در اجرای آیین‌نامه داخلی مجلس شورای اسلامی و ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر معاونت قوانین در مورد طرح اصلاح تبصره (1) ماده (5) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهل و چهارم (44) قانون اساسی تقدیم می‌شود.

معاون قوانین

نظر اداره کل تدوین قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (2) و (4) ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می‌شود:

۱- سابقه تقدیم:

ماده 130- C قبلاً تقدیم نشده است.

C - قبلاً در جلسه علنی شماره مورخ تقدیم و در تاریخ در C مجلس / C کمیسیون (موضوع اصل 85 قانون اساسی) رد شده و اینک:

C با تغییر اساسی
 C با تقاضای کتبی 50 نفر از نمایندگان (مشروط به تصویب مجلس)

C پیش از انقضاء شش ماه C بدون تغییر اساسی

C با انقضاء شش ماه C با تقاضای کتبی کمتر از 50 نفر از نمایندگان

مجدداً قابل پیشنهاد به مجلس C می‌باشد.

C نمی‌باشد.

۲- در اجرای بند (۲) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور:

C رعایت شده است.

در طرح تقدیمی آیین نگارش قانونی و ویرایش ادبی C رعایت شده است. (با اعمال نظر کارشناسی)

C رعایت نشده است، دلایل مغایرت به ضمیمه تقدیم می‌شود.

۳- از نظر آیین نامه داخلی مجلس (شکلی):

الف - ماده 127-

اول - حداقل امضاء لازم (15 نفر) C دارد. C ندارد.

دوم - موضوع و عنوان مشخص C دارد. C ندارد.

سوم - دلایل لزوم تهیه و پیشنهاد در مقدمه C دارد. C ندارد.

چهارم - موادی متناسب با اصل موضوع و عنوان C دارد. C ندارد.

ب - ماده 138 - طرح تقدیمی دارای C یک موضوع است و پیشنهاد آن به عنوان C ماده واحده مواجه با ایراد C نمی‌باشد. C بیش از یک موضوع C مواد متعدد C می‌باشد.

۴- در اجرای بند (۴) ماده (۴) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب ۱۳۸۹/۳/۲۵:

اول: از نظر قانون اساسی؛

طرح تقدیمی با قانون اساسی بطور کلی مغایرت ندارد.
ع دارد، اصل / اصول مغایر و دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

دوم: از نظر سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز؛

طرح تقدیمی با سیاست های کلی نظام و سند چشم انداز مغایرت ندارد.
ع دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

سوم: از نظر قانون برنامه؛

طرح تقدیمی با قانون برنامه مغایرت ندارد.
ع دارد، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

چهارم: از نظر آیین نامه داخلی مجلس (ماهوی)؛

الف - ماده 140 - رعایت اصل هفتاد و پنجم قانون اساسی شده است.
ع نشده است، دلیل مغایرت به ضمیمه تقدیم می شود.

ب - ماده 181 - موجب اصلاح یا تغییر برنامه مصوب نمی شود و نیاز به
ع می شود
۲ - رأی نمایندگان ندارد.
ع دارد. ۳

تعداد یک برگ اظهار نظر به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل تدوین قوانین

۵- طرح تقدیمی از حیث پیشگیری از وقوع جرم با بند (۵) اصل (۱۵۶) قانون اساسی مغایرت ندارد.
ع دارد.

معاونت اجتماعی و پیشگیری از وقوع جرم قوه قضائیه

ضمیمه نظر اداره کل تدوین قوانین

بیان مستندات و دلایل مغایرت:

- 1- در صدر ماده واحده لازم است عبارت «اصلاحی مصوب 1397/3/22» بعد از «قانون اساسی» اضافه گردد.
- 2- ادبیات تقنینی طرح واجد ایراداتی است؛ به طور مثال با توجه به درج عبارت «خویشاوندان سببی و نسبی آنها»، عبارت «اعضای خانواده» زائد است و باید حذف گردد. همچنین عبارت «از جمله همسر ... تا مادر» نیز می تواند موجد ابهام در قانون گردد؛ چرا که خویشان سببی و نسبی محصور در این موارد نیستند. پیشنهاد می گردد عبارت مزبور نیز حذف شود. به طور کلی طرح نیاز به بازنگری دارد.

نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین

معاون محترم قوانین

احتراماً در اجرای بندهای (1) و (3) ماده (4) قانون تدوین و تنقیح قوانین و مقررات کشور مصوب 1389/3/25 نظر این اداره کل به شرح زیر تقدیم می شود:

۱- در اجرای بند (۱):

الف- در خصوص طرح تقدیمی قوانین متعارض Ⓒ وجود ندارد.

Ⓓ وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

ب- در خصوص طرح تقدیمی قوانین مرتبط Ⓓ وجود ندارد.

Ⓒ وجود دارد که به شرح ضمیمه تقدیم می شود.

۲- در اجرای بند (۳):

با عنایت به بررسی های به عمل آمده قانونگذاری در این موضوع Ⓒ لازم است.
Ⓓ لازم نیست.

تعداد دو برگ سوابق قانونی و نظر اداره کل به ضمیمه تقدیم می شود.

مدیر کل اسناد و تنقیح قوانین

ضمیمه نظر اداره کل اسناد و تنقیح قوانین نظر اداره کل به انضمام سوابق قانونی

الف - نظر اداره کل

با توجه به جامعیت مصادیق ذکر شده بهتر است عبارت «اعضای خانواده» حذف شود.

ب - سوابق قانونی

جدول سوابق قانونی طرح اصلاح تبصره (1) ماده (5) قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (44) قانون اساسی

ردیف	عنوان	تاریخ تصویب	مواد
1	قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (44) قانون اساسی با اصلاحات و الحاقات بعدی	1387/03/25	5

قانون اجرای سیاست‌های کلی اصل چهارم و چهارم (44) قانون اساسی مصوب 1387/03/25 با اصلاحات و الحاقات بعدی

ماده 5 - (اصلاحی 1397/03/22) مؤسسات اعتباری اعم از بانکها و غیربانکی غیردولتی که قبل یا بعد از تصویب این قانون تأسیس شده یا می شوند، یا بانکهای دولتی که سهام آنها واگذار می شود، صرفاً در قالب شرکتهای سهامی عام و تعاونی سهامی عام مجاز به فعالیت هستند، تملک سهام این مؤسسات تا سقف ده درصد (10%) توسط مالک واحد بدون أخذ مجوز مجاز است. همچنین تملک سهام هر یک از مؤسسات اعتباری مزبور توسط مالک واحد در دو سطح بیش از ده درصد (10%) تا بیست درصد (20%) و بیش از بیست درصد (20%) تا سی و سه درصد (33%) با مجوز بانک مرکزی و به موجب دستورالعملی که به پیشنهاد بانک مرکزی و تصویب شورای پول و اعتبار، مصوب می شود مجاز می باشد. تملک سهام سایر مؤسسات اعتباری به هر میزان توسط مالک واحدی که در

یکی از مؤسسات اعتباری بیش از ده درصد (10%) سهامدار است، بدون مجوز بانک مرکزی ممنوع است.

تبصره 1 - (اصلاحی 1397/03/22) مالک واحد به شخص حقیقی یا حقوقی به طور مستقل یا بیش از یک شخص حقیقی یا حقوقی اطلاق می شود که به تشخیص بانک مرکزی و در قالب دستورالعمل شورای پول و اعتبار، دارای روابط مالی، خویشاوندی (سببی یا نسبی)، نیابتی یا مدیریتی، با یکدیگر می باشند.

تبصره 2 - (اصلاحی 1397/03/22) مالک سهام مؤسسات اعتباری بیش از حدود مجاز ذکر شده، نسبت به سهام مازاد، فاقد حقوق مالکیت اعم از حق رأی، دریافت حق تقدم و دریافت سود می باشد و درآمد حاصل از سود سهام توزیع شده و حق تقدم فروش رفته نسبت به سهام مازاد مشمول مالیات با نرخ صد درصد (100%) می شود و حق رأی ناشی از سهام مازاد در مجامع عمومی به وزارت امور اقتصادی و دارایی تفویض می شود. مالک واحدی که تا پیش از تصویب این قانون، دارنده سهام هر یک از مؤسسات اعتباری بیش از حدود مجاز شده است، فرصت دارد ظرف مدت یک سال از تاریخ لازم الاجراء شدن این قانون یا وقوع حادثه قهری، نسبت به اخذ مجوز لازم برای هر سطح اقدام و یا مازاد سهام خود را واگذار نماید، در غیر این صورت مشمول مقررات صدر این تبصره می شود.

تبصره 3 - (اصلاحی 1397/03/22) بانک مرکزی می تواند با تصمیم هیأت انتظامی بانکها، مجوز تملک مالک واحد در سطوح بیش از ده درصد (10%) را ابطال نماید.

تبصره 4 - (اصلاحی 1397/03/22) اشخاص حقیقی و حقوقی ایرانی و غیرایرانی، از تاریخ ابلاغ این قانون در شمول حکم این ماده یکسان هستند.

تبصره 5 - (الحاقی 1389/03/04) در تأسیس بانک مشترک ایرانی و خارجی سهم طرف خارجی از سقف های مندرج در این ماده مستثنی است.

1- دولت جمهوری اسلامی ایران تنها مجاز است با مشارکت خارجی اقدام به تأسیس بانک توسعه ای نماید.

2- اشخاص حقوقی خارجی با حداقل پنجاه